

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φιλοσοφία των Επιστημών

Κείμενα από το 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας
της Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρείας. Α.Π.Θ. Μάιος 2006

Εισαγωγή

Δήμητρα Σφενδόνη Μέντζου

I. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Η λογική θεμελίωση του πειράματος

Ευάγγελος Γερονικόλας

Η έννοια του παρατηρήσιμου στη θεωρία του «κατασκευαστικού εμπειρισμού» του Bas C. van Fraassen: Μια κριτική προσέγγιση

Χρήστος Α. Πεχλιβανίδης

Η θεωρία των τρόπων και ο χωροχρόνος

Βασίλειος Λιβάνιος

Αρχή του κοινού αιτίου:

Έλεγχος της ισχύος της στον μακρόκοσμο και στο κβαντικό επίπεδο

Νικόλαος Μπισκετζής

Κοινά εννοιολογικά χαρακτηριστικά μεταξύ της οργανισμικής φιλοσοφίας του A. N. Whitehead και της κβαντικής φυσικής

Κώστας Π. Παπαδόπουλος

Η ‘Ορθολογικότητα’ της Επιστημονικής Αναζήτησης
 κατά την Περίοδο Μετάβασης από την Κλασική στην Κβαντική Θεωρία
Πανδώρα Χατζηδάκη

II. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Η κρισιακή γνωσιακή συγκυρία ως φάσμα δυνατοτήτων:
 φιλοσοφική και μεθοδολογική προσέγγιση
Δημήτρης Πατέλης

«Σώζειν τα Φαινόμενα» ή «Απλότητα»; μια Περίπτωση Διαλεκτικής
Νίκος Ταμπάκης

Ανάλυση και σύνθεση στην Καρτεσιανή επιστήμη
Επαμεινώνδας Βαμπούλης

Πόσο «Νεότερη» είναι η Νεότερη επιστήμη;
Δημήτρης Αθανασάκης

Ο Descartes και η Επιστήμη
Παναγιώτα Ξηρογιάννη

III. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Μαθηματικά και Φυσική Φιλοσοφία: Ένα παράδειγμα του 14ου αιώνα
Ζωή Μπόζεμπεργκ

Μια φαινομενολογική επισκόπηση των μαθηματικών θεωριών.
 Η μη-κατηγορηματικότητα (impredicativity) του συνεχούς
 στη φαινομενολογία
Στάθης Λειβαδάς

IV. ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Είναι ο Αριστοτελικός εγκέφαλος «δευτερεύον» όργανο σε σχέση με την καρδιά;'

Χριστίνα Παπαχρήστου

Με ποιο τρόπο έχει το έμβρυο ψυχή κατά τον Αριστοτέλη;

Ελισάβετ Νικολαΐδου

Διακόσμησις και αμφιθυμία ή όροι της διέκτασης του υποκειμένου στο αντικείμενο κόσμος

Ελένη Μερκενίδου

Η συμβολή του κριτικού στην αξιολόγηση του απεικονίσιμου (σωκρατική μέθοδος)

Κερασένια Παπαλεξίου

Η έννοια της ορμητικής φαντασίας και η δράση του «Sponte» στο φιλοσοφικό σύστημα του Χρύσιππου και του Κικέρωνα

Γεωργία Μπρώνη

V. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Η επίδραση της φιλοσοφίας της φύσης και της φιλοσοφίας της ζωής του Bergson στον φιλοσοφικό στοχασμό του Deleuze

Γιάννης Πρελορέντζος

VI. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΗΣΗΣ

Η διεύρυνση του ορθολογικού και η στοχαστική φαντασία

Παναγιώτης Δόϊκος

Ο κοινός νους των φιλοσόφων

Ζαχαρούλα Γασπαράτου

Από την αντίληψη στην ιστορία.

Η νέα οντολογία του Maurice Merleau-Ponty

Ελένη Ρούμκου

VII. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

Ο προβληματισμός του Nietzsche

σε σχέση με τη λογική του Αριστοτέλη

Σωτηρία Α. Τριαντάρη

Σωρείτες και Ασαφή κατηγορήματα: Το πρόβλημα των ορίων

Δήμητρα Σγουρούδη

Η Λογική στη βάσανο των φαινομένων.

Ο Marx και η «ενθρόνιση» του εγελιανού Πνεύματος

Νίκος Τζ. Σέργης

VIII. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Φιλοσοφία και πολιτική επιστήμη: Χομπς και Ρουσσώ

Άρης Στυλιανού

Κοινωνιολογία της Γνώσης ή Κοινωνιολογία της Επιστήμης;

Χρήστος Ξανθόπουλος

Το τέλος της φιλοσοφίας της εργασίας και το μέλλον της

Νικόλαος Δ. Λοΐζος

IX. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Επιστημολογικά προβλήματα της Ιστορίας. Άλλοτε και Τώρα

Ιραμματική Αλατζόγλου-Θέμελη

Στοιχεία της φιλοσοφίας της ιστορίας στη ρωμαϊκή ιστοριογραφία:

Titus Livius, 45.4.1-45.6.9

Δούκαινα Ζάννη

X. ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ

Ο Nietzsche και η αμφισβήτηση της επιστήμης

Αλέξιος Α. Πέτρου

Επιστήμη και Κοινωνία: απελευθέρωση ή περιορισμός;

Γιώργος Ν. Πολίτης

Ανθρώπινη Φύση, Επιστημονική Γνώση και Κοινωνική Ισότητα

Γιώργος Μωραΐτης

Μεταξύ επιστημολογίας και οντολογίας: Το φάντασμα της καθαρής γνώσης και οι προκλήσεις της σύγχρονης τεχνοεπιστήμης

Γιώργος Ι. Τσιαντής

XI. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Κανονιστικότητα και μορφές ζωής. Ο ύστερος Wittgenstein

Θανάσης Γ. Σακελλαριάδης

Στοιχεία για τους συγκατηγορηματικούς όρους
και τη λανθάνουσα σπουδή τους στη νεοελληνική διανόηση

Απόστολος Σταβέλας

XII. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η θεμελίωση της Παιδαγωγικής ως «επιστήμης του πνεύματος»
από τον Wilhelm Dilthey

Χαράλαμπος Αποστολόπουλος

Υπήρξε μια παιδαγωγική της ετερότητας; Παραλειπόμενα μιας
κριτικής του παιδαγωγικού και φιλοσοφικού λόγου

Κωνσταντίνος Κ. Κυιθάκης

Οι δυσκολίες παραγωγής θεωρητικού λόγου στις επιστήμες
της εκπαίδευσης

Αλέξανδρος Θεοδωρίδης

Κατανόηση βασικών μαθηματικών εννοιών από τους μαθητές
της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τη βοήθεια της Φιλοσοφίας
των Μαθηματικών. Μια διαφορετική προσέγγιση

Ευάγγελος Μώκος

XIII. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Για τη δυνατότητα υπολογισμού πέρα από την υπόθεση Church-Turing

Vincent C. Müller

Η οντολογική προσέγγιση της Φιλοσοφίας της Τεχνολογίας
και οι συνέπειές της

Δημοσθένης Δαγκλής

Κοινωνική πραγματικότητα και «τεχνική» ορθολογικότητα:
Προς μια κριτική θεωρία της τεχνολογίας

Χαράλαμπος Κόκκινος

Φιλοσοφία των Επιστημών

Εισαγωγή

Δήμητρα Σφενδόνη Μέντζου

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Aristotle on Science and Metaphysics

Michael Frede

Η επιστημολογία της πολυπλοκότητας

Λάμπρος Κουλουμπαρίτσης

I. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Χώρος και χρόνος. Η συνεχιζόμενη αναζήτηση

Ευτύχης Μπιτσάκης

Η φιλοσοφία του πειράματος

Θόδωρος Αραμπατζής

Γνωσιολογικός σχετικισμός και θεωρία της σχετικότητας

Βασίλης Καρακώστας

Μεταξύ εμπειρισμού και ρεαλισμού:

Οι περιπέτειες του δομισμού στη φιλοσοφία της επιστήμης

Στάθης Ψύλλος

Μια ματιά στην Ιστορία:

Η σχέση Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Βάσω Κιντή

Αναζητώντας το πραγματικό πίσω από το 'Θέατρο των αναπαράστασεων'
του Bas van Fraassen

Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Επιστημονική ανάπτυξη, μεταφυσική σκέψη και οντολογία

Iωάννης N. Μαρκόπουλος

Η κλασική έννοια του χρόνου στην αστρονομία

Σταύρος Αυγολούπης

II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Φιλοσοφία και κοινωνικές επιστήμες

Πέτρος A. Γέμτος

Η διαμάχη Αντικειμενισμού/Προοπτικισμού
υπό το φως της σύγκλισης φυσικών/κοινωνικών επιστημών
στο πλαίσιο μιας ενοποιημένης επιστημολογίας

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη

III. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τα ανθρωπολογικά συμφραζόμενα της επιστήμης.
Η θεωρία του Helmuth Plessner

Γεωργία Αποστολοπούλου

Φιλοσοφία της επιστήμης ή Φιλοσοφία και επιστήμη;
Αλληλεπίδραση, υπαγωγή και οριοθέτηση

Κυριάκος Κατσιμάνης

IV. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

How we can do Biology without the information talk

Giovanni Boniolo

Περί βίου λόγος – Βιολογία: Γενότυπος – Περιβάλλον – Φαινότυπος

Ζαχαρίας Σκούρας

V. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Αι νευροεπιστήμαι και η φιλοσοφία

Σταύρος I. Μπαλογιάννης

VI. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ

Νοητική αναπαράσταση και γνωσιοεπιστήμη

Φίλιππος B. Καργόπουλος

VII. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ιδιοτυπίες της τεχνολογίας έναντι της επιστήμης

Θεοδόσιος Π. Τάσιος

Η σχέση τεχνολογίας και επιστήμης

Αριστείδης Γωγούσης

Τεχνολογία και τέχνη: Μία προσπάθεια επαναπροσδιορισμού των θέσεων του Walter Benjamin σήμερα

Πιούλη Ράπτη